

חיים אורבוך ז"ל (1929-2019)

היום אנחנו מביאים לקבורה את חברנו חיים אברבוך.

חיים נולד בעיר רסיפה, בפרנמבוקו, ברזיל בשנת 1929, בן 89 במותו, כמעט 90. נשוי פעמיים, אבא של 3 בנים, שישה נכדים, היו במשפחה 5 אחים, אחד מהם, ישראל, קבור גם הוא כאן בברור חיל.

מאחורי הנתונים החשובים והיבשים האלה, עומדת דמותו של אדם משכמו ומעלה, איש של ראש חושב ולב רחב, איש של מחשבה וביצוע, איש מוערך ואהוד על ידי מכיריו וחבריו, אהוב על ידי משפחתו, אצבעותיו ומעשיו ניכרים בכמעט כל הפינות של ההיסטוריה של קיבוץ ברור חיל.

הכרתי את חיים ואשתו אז, טובה, ברסיפה בתפקידי כמזכיר התנועה והתארחתי אצלם בבית, נהניתי מה"פיג'ון דה קוקו", שעועית בשמן קוקוס שהכינו ועוד יותר מהחברות והשיחות. הם הודיעו אז על כוונתם לעלות ולחיות בקיבוץ ברור חיל, מבחינה זו חיים היה עוף קצת מוזר. אנחנו בתנועת הנוער דרור הבונים גורדוניה היינו צעירים, רווקים, רובנו למדנו באוניברסיטאות עדיין, חיים היה אז כבר אדם נשוי, מהנדס, בעל משרה טובה במנגנון העירוני, מבוסס מבחינה כלכלית, קצין בצבא הברזילאי, אחים מבוססים, נטוע בהווי הברזילאי. מה לאיש כזה ולהחלטתו להצטרף לקבוצת צעירים חולמניים, רווקים שמבקשים לעזוב את הבית ואת ההורים ולבוא לחיות חיי חלוץ בתנאים קשים ודי פרימיטיביים בקיבוץ בארץ ישראל? אין ספק שהדבר היה יוצא דופן ובתת ההכרה שלנו עלו איזה שהן חשדות, הייתכן? יתירה מזו, רובנו בתנועה קבלנו את ההחלטה הקשה מתוך זה שהיינו בקבוצה, שאחד תמך בשני, היה סמינר לאפא המפורסם ששם נתקבלה החלטה משותפת לעזוב את לימודים, להתגייס לתנועה ולהקים קיבוץ בארץ. חיים קיבל את ההחלטה הזאת לבדו, כאשר הוא כבר מסודר ומבוסס בחיים – היתה זו החלטה ציונית ואידאולוגית – גם לעזוב הכל, לעלות לארץ ולחיות חיי קולקטיב בקיבוץ. ההחלטה הזאת אפיינה אותו כל השנים, הוא האמין בישראל ובקיבוץ, בצורת החיים של הקיבוץ, הוא שמר בקפדנות ובנחישות על עקרונות של הקיבוץ, בעצמו ולכל החברה, האמין בשוויון ובעזרה ההדדית, באיכות החיים שבקיבוץ וביתרונות של חיים אלה על פני כל צורה אחרת. חיים היה איש של ראש גדול, היה נוכח בכל ההחלטות החשובות של הקיבוץ, לא היתה לו שנה של חופש או של התרחקות מענייני הקיבוץ. היה מרכז המשק, היה מעורב בכל ההחלטות המשקיות, היה מנהל דקו במשך 15 שנה.

בשנים שדקו שגשגה ואף קבלה פרס של "יצואן מצטיין", היה אהוד על הפועלים, לעיתים אני פוגש בשדרות אנשים שבאים לספר לי שהיו פועלים בדקו ומייד שואלים על חיים ומדברים עליו עם הרבה אהבה ומלוא הערכה. בזכותו של חיים יצא לפועל המפעל הענק של הלינה המשפחתית וגיסי לשם כך כל המשאבים. לצד איש כלכלה היה חיים איש חברה והוא הבין לליבם של החברים ושל החברות והבין שהגיע הזמן לשינוי הגדול בלינת הילדים.

הוא יזם את הבית הסיעודי, דאגה לחברים בעת זקנה ותשישות, רק קיווה שהוא עצמו לא יזדקק לבית הזה, אבל המציאות התאכזרה איתו. הוא סיפר לי שחשב להקים גם איזה סוג של בית מוגן, חדרים מסביב לבית הסיעודי עבור חברים בעת זקנה, בודדים שיוכלו להיעזר בשירותים של הבית הסיעודי. אבל הרעיון הזה לא יצא לפועל.

החל משנת 2000 לקח על עצמו את המפעל הגדול של הקמת ההרחבה של הקיבוץ, היום מפעל לתפארת. הוא דאג לכל הפרטים, מטיפול במוסדות, דרך תכנון השטח והבניה ועד הקליטה של המשפחות.

ייתכן שבתודעה של החברים ישנה הדמות של חיים איש הכלכלה והמשק, אבל חיים הוא גם איש החברה והקהילה. היה רגיש לצורכי החברים ודאג לצורכי הקהילה. למקורביו אמר שלולא היה עוסק בכלכלה היה רוצה לעסוק בחינוך, כי חינוך הוא חזות עתיד החברה.

חיים היה איש בעל מזג טוב, לא מתלהם, לא בעל נקמנות, איש משפחה, הוא גלם בתוכו את "ההומוס ברור חיל", זה שנטוע בתרבות הברזילאית וקולט התרבות הישראלית, המדבר עברית בהגייה ברזילאית, אוהב כדורגל, אוהב סמבה, אוהב אוכל ברזילאי.

היינו חברים טובים, התייעצנו בהרבה נושאים, יחד ועם עוד חברים הוצאנו לפועל את השינוי בקיבוץ, מאוד כבדנו אחד את השני.

הארכתי בדבריי ועוד הרבה אפשר להגיד על חיים. נסכם שמעל הכל הוא היה "מענטש" בן אדם, ראש גדול ולב רגיש.

בשם חברים קיבוץ ברור חיל, תנחומים לכל בני המשפחה, חיים, לך בשלום יהי זכרך ברוך.

אברהם שנפלד כתב וקרא- דברים מתוך הספד לחיים אורבוך ז"ל.

אבא יקר,

נולדת ברסיפה לפני 89 שנים, עלית לישראל ועזרת להקים ולפתח את הקיבוץ שכל כך אהבת. בנית לך משפחה נפלאה שאהבה אותך עד הרגע האחרון. תמיד היית בשבילי מודל לחיקוי.

זכיתי באבא מספר אחד שהיה אחד האנשים החכמים שפגשתי בחיי.

אבא אוהב ודואג שתמיד נתן הכל למשפחתו.

עזרת להמון אנשים בחייך ותמיד הסתכלת על כולם בגובה העיניים גם כשהיית מנהל המפעל של דקו ומרכז המשק של הקיבוץ. שמרת תמיד על דרך ארץ צנועה וכבוד לזולת, היום אנו נפרדים ממך פיזית אבל בליבי ונשמתי תמיד אקח אותך איתי.

אבא על הדברים שכה אהבת לטפח

אני הלכתי וניסיתי לנצח

ולא תמיד הבנתי איך

כי לא הכול הולך

אני שונה ממך אב מאוד כמוך.

כתב הבן - ניב אורבוך

הספד לאבא 13.6.19

אבא נפטר אתמול בלילה בזמן שינה, שלו ושל שושנה, זו היתה פרידה שלווה ונטולת סבל, נחמה מסויימת לאחר שנים לא מעטות של חיים בנכות גוף מלאה עם הבזקי קוגניציה מעטים מידי. אבא עלה מברזיל עם הגרעין השביעי ב – 1957. חיידק הציונות דבק בו חזק והוא שכנע את אימי לעלות לארץ בנימוק של רפואה מתקדמת. יותר.

שתגדיל את הסיכויים להולדת ילדים. בין אם זה היה תעלול שיווקי כדי לשכנע אותה או אמת צרופה – מה שלא הצליח להם בברזיל אכן הצליח בארץ, מהר ואחד אחרי השני. ומאז שאני זוכר את עצמי היה את אבא הציבורי ואת אבא המשפחתי, שחלקו היה נגזרת של אותה ציבוריות.

אבא הציבורי היה בעל הזדהות טוטאלית עם הציונות והרעיון הקיבוצי. ברור חיל היתה כל עולמו: ההזדהות וההשקעה שלו ב"מיזם" היו טוטאליים לגמרי. מאז שאני זוכר את עצמי ועד שאבא הזדקן מאוד הוא תמיד מילא תפקידים מרכזים ביותר, השקיע את כל מרצו וקשר את נפשו באופן מלא עם הקיבוץ. הוא אופייני במנהיגות שקטה אך דומיננטית, בחוכמה וחדות של לייזר, ביושר של סרגל ובצניעות.

להמחשת המעורבות בקיבוץ, כך היתה מתנהלת ארוחת ערב טיפוסית של משפחת אורבוך בחדר האוכל של הקיבוץ: היינו מגיעים כמשפחה ביחד, אמא, יואל ואני היינו לוקחים אוכל מהעגלות ומתיישבים לאכול בעוד אבא תקוע בשיחות עבודה בעמידה מול חברים שונים בנושאים שונים מבלי יכולת להגיע לשולחן האוכל. עד שמישהו מאיתנו לא קם למשוך אותו לשולחן העסק פשוט לא היה נגמר.

סגנון הניהול של אבא היה קפדני, קשוח ודורש מעצמו ומאחרים. ציורית אני זוכר את אבא רושם לעצמו מטלות בכתב יד מזערי על פתקים קטנטנים, כמובן משני הצדדים. זה חסך נייר והחומר היה מוצפן לגמרי: איש חוץ ממנו לא יכול היה לפענח את כתוב...

אבא היה גם חבר שאכפת לו מחבריו לקהילה. עוד זכרון ילדות חזק שלי הוא היום שבו בר'לה רוזנבלט נהרג בתאונה. אבא לקח את זה כל כך קשה. אני זוכר שהלכתי צד בצד איתו לחדר האוכל כילד והוא היה עם עיניים אדומות ולא החליף איתי מילה במשך כל כך הרבה זמן עד שהתחלתי קצת לפחד ממנו באותם רגעים.

אבל היה גם אבא הרך והאהב שניסה לפצות על הציבוריות הזו וההעדרות מהבית. אני זוכר שבימים שאבא לא היה מצליח להגיע בלילה להקריא לנו סיפור, יואל ואני מצאנו תמיד בבוקר ממתק נחמד בתוך נעלי הבית ליד המיטה בפעוטון או גן הילדים...

לימים כשגדלנו היה את משחק הקלפים של המשפחה, קנסטרה. למשחק הזה אבא התייחס ברצינות לפחות כמו לניהול המפעל או ריכוז המשק. הוא היה מקצוען על, תחרותי בטירוף, מבריק בזכרון ובחשיבה אבל חסר סבלנות מינימלית לחובבנים שמסביבו ולטעויות שהם ביצעו לעיתים. תקופת הקלפים הזו, שנמשכה מאז שיואל ואני הקמנו משפחות ועד לארוע המוחי הראשון של אבא, היתה חתיכת גיבוש משפחתי כייפי שאזכור אותו לתמיד.

אבא, היית איש יקר ומדהים למדתי ממך המון, בעיקר ערכים של יושר, עבודה קשה וחתירה למטרה ללא ויתורים עצמיים. תודה על כל מה שנתת.

כתב וקרא יעיר בנך

***

הרבה זמן שאני רואה אותך חולה, חלש, לא באמת מכיר בסביבתך. היה לי עצוב לבוא לבקר במשך התקופה הארוכה הזו, שלא היית אתה. יש משהו מנחם במוות כזה, מוות שמפסיק סבל גדול, אם כמה שכואב לנו, לך סבא כבר לא כואב. אתמול, כשנפגשנו המשפחה בבית שלך, נזכרתי איזה סבא טוב הייתה- בדברים הקטנים האלה שזוכרים. כמו... כמו זוכר שתמיד ליווית אותי מהבריכה בקיבוץ לגן השעשועים הישן (למי זוכר) ומחכה עד שאסיים לרדת באומגה הלוך חזור במשך 10

פעמים או מאה... או שתמיד היית שם כשרצייתי לקפוץ למישהו על הברכיים למנוחה קצרה (או ארוכה).
אתה היית זה שמוציא את ארגז הצעצועים מהמחסן בבית הישן ומחייך חיוך גדול כשהיינו משחקים במלחמה.
אליך סבא הייתי תמיד בורחת כשלא שיתפו אותי במשחק שרק הילדים הגדולים יכולים לשחק. זה מנחם אותי להזכר בזה, זה מעלה לי חיוך ו... אני אוהבת אותך.
גבי

***

הספד על אבא – מיואל

בסוף הוא היה איש חינוך. ממנו למדנו וקיבלנו הכל.
ממש מילדות זוכר אבא מוצק, שאמר את שלו, אבל סמך עלינו ונתן לנו המרחב לבחור ולפגוש את החיים בעצמנו.
הוא לא חפר! הדרך היתה בדוגמא האישית, הצורך להוביל, היכולת לקבל החלטה, הכבוד לאחר, הצניעות ההסתפקות במה שישי.
לעולם לא לקטר, לא להתלונן ולא להיות מריר, נקי.
לדעת ללכת עם רעיון ודרך, לדעת לקרוא את המפה ולא להיתקע כשהסביבה דורשת שינויים.
לעת לשמור על איזונים ורגישויות כשמבצעים את השינוי.
תמיד צנוע עם יושרה, מביט על עצמו ולא על האחרים.
לעולם בשביל הקיבוץ, לטובת העניין ובלי המוזיקה של אני ואני ואני.
אבא היה מדור הנפילים ביקבוץ – כשהקיבוץ היה עוד קיבוץ ועוד היו "נפילים". בשנים האלו נתנו את הכל לקיבוץ ואבא קיבל מהקיבוץ בחזרה.
הוא היה תמיד גאה ומלא סיפוק על מפעל החיים שהיה שותף לו.
והיה גם את אבא – האבא...
זה שהיה שם לנו כל לילה שוקולד בנעלי הבית בכדי לסמן לנו שביקר אותנו בבית הילדים.
זה שהבין שאני מייצר מחלה בכדי להישאר איתו בבית ושלא ילך לעבוד – ואז הוא עבר מהבית ואני התענגתי מהשעמום. ילד שרק רוצה שאבא שלו יהיה לידו...
אבא שהיה נוסע כל 4 שנים למונדיאל לחודש ומביא לנו מתנות – כי בשביל מה כל זה אם לא בשביל כדורגל ואוכל טוב?
כשרקדנו ריקודים סלונים, כולל סלואו בכיתה ז', אחד ההורים הגיע לפוצץ את המסיבה האסורה.
ברחתי הביתה והסתתרתי מתחת למיטה. כשההורה הגיע ועדכן את אבא, הוא הבטיח להראות לי מה זה... אז עדכן שאני יכול לצאת כי ההוא הלך והכל בסדר...
אני בבית הספר כמעט לא למדתי, אבל היה לי ממי ללמוד!
בסוף הוא היה איש חינוך!
יש משהו מרגיע בפרידה מאבא.
אלו שנים שהוא איבד מכוחו. הוא לא אהב את מצבו ולתחושתו הוא רצה להיפרד ונפרד בסיפוק.
אנחנו נתגעגע תמיד ומבטיחים להשתדל להיות בני אדם טובים כמוך.
זאת ההזדמנות להודות ולחזק את שושנה, שהייתה עם אבא ולצידו כל הדרך, כל הזמן, באהבה ונתינה מוחלטת.
לג'נה היקרה- המטפלת המדהימה שפשוט זכינו בה.
ותודה לכם שהגעתם לכבוד.
כתב וקרא יואל בנו